

# COMMISSIE VAN TOEZICHT

BIJ DE PENITENTIAIRE INRICHTING HAAGLANDEN,  
VESTIGING SCHEVENINGEN

## JAARVERSLAG 2020



## **1. De inrichting.**

De penitentiaire inrichting Haaglanden, vestiging Scheveningen, omvat het Penitentiair Psychiatrisch Centrum (PPC) en het Justitieel Centrum voor Somatische Zorg (JCvSZ) en had op 31 december 2020 een totale capaciteit voor onderbrenging van 196 gedetineerden, respectievelijk:

- 156 plaatsen in het PPC;
- 40 bedden in het JCvSZ.

In het PPC worden gedetineerden ondergebracht in een eigen verblijfsruimte.

In het JCvSZ bevinden zich enkele verblijfsruimtes waarin meerdere gedetineerden/patiënten kunnen worden ondergebracht.

Binnen de muren van de penitentiaire inrichting Haaglanden bevindt zich ook de United Nations Detention Unit (UNDU). Dit gedeelte van de inrichting staat onder leiding van de Verenigde Naties en maakt formeel geen deel uit van de Penitentiaire Inrichting Haaglanden.

Verdachten van het Joegoslaviëtribunaal en van het Internationaal Strafhof verblijven er in voorlopige hechtenis onder verantwoordelijkheid en beheer van de Verenigde Naties.

De commissie van toezicht heeft geen taken of bevoegdheden met betrekking tot (de rechtspositie van) de alhier verblijvende gedetineerden.

Op grond van de ministeriële bestemmingsaanwijzing van zowel huis van bewaring als gevangenis met een normaal beveiligingsniveau en een regime van beperkte gemeenschap werden justitiabelen door de selectiefunctionaris van het ministerie van Justitie en Veiligheid, respectievelijk op basis van artikel 19 en 20c van de Regeling selectie plaatsing en overplaatsing van gedetineerden (Rspog), in het JCvSZ en in het PPC van de penitentiaire inrichting Haaglanden geplaatst.

De directie van de penitentiaire inrichting Haaglanden bestond uit de vestigingsdirecteur de heer J.E. Dijkstra (tot 1 april 2020), die in juni 2020 werd opgevolgd door de heer T. van Duinhoven en de plaatsvervangende vestigingsdirecteuren A. Verschoor en T. van der Plas.

De functie van Directeur Zorg & Behandeling werd per 1 januari 2020 vervuld door mevrouw drs. S. Roza.

De heer J. Oosterlaken, tevens verbonden aan de United Nations Detention Unit, nam op basis van de ministeriële aanwijzing ingevolge artikel 3, lid 4 van de Penitentiaire beginselenwet enkele taken van de directie waar.

## **2. De commissie van toezicht.**

De commissie van toezicht heeft op grond van artikel 7 van de Penitentiaire beginselenwet tot taak:

- toezicht te houden op de wijze van tenuitvoerlegging van vrijheidsbeneming in de penitentiaire inrichting;
- kennis te nemen van de door gedetineerden naar voren gebrachte grieven;
- zorg te dragen voor de behandeling van klaagschriften volgens de bepalingen in de Penitentiaire beginselenwet;
- gevraagd en ongevraagd advies en inlichtingen te geven aan de minister van Justitie en Veiligheid, de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming en de directeur van de penitentiaire inrichting.

De commissie van toezicht bij de penitentiaire inrichting Haaglanden bestond in 2020 uit tien leden. De leden van de commissie van toezicht zijn benoemd door de minister van Justitie en Veiligheid en verrichten hun werkzaamheden, veelal naast een fulltime baan, op vrijwillige basis en geheel onafhankelijk van de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI).

Tijdens het verslagjaar waren alle krachtens artikel 11, lid 3 van de Penitentiaire maatregel voorgeschreven disciplines in de commissie van toezicht vertegenwoordigd, te weten:

- een met rechtspraak belast lid van de rechterlijke macht;
- een advocaat;
- een medicus;
- een deskundige uit de kring van het maatschappelijk werk.

De overige leden van de commissie van toezicht waren werkzaam in diverse maatschappelijke disciplines.

Vanwege de bijzondere bestemmingsaanwijzing van penitentiair psychiatrisch centrum (PPC) maakten tevens twee gedragsdeskundigen (een psychiater en een [neuro-]psycholoog) deel uit van de commissie van toezicht.

Er traden in het verslagjaar geen wijzigingen op in de samenstelling van de commissie van toezicht.

De commissie van toezicht werd tijdens het verslagjaar bij de werkzaamheden ondersteund door een ambtelijk secretaris en door twee juridisch administratief medewerkers van de rechtbank Den Haag. In het geval van afwezigheid van de secretaris kon hij zich steeds laten vervangen door benoemde plaatsvervangende secretarissen.

Het secretariaat van de commissie van toezicht is gevestigd in het paleis van justitie, postbus 20302, 2500 EH in Den Haag.

Naar aanleiding van de per 25 mei 2018 als gevolg van Europese wetgeving in werking getreden Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) werd tijdens het verslagjaar door de leden van de commissie van toezicht gebruik gemaakt van een beveiligd digitaal internetforum, te weten de externe samenwerkfunctionaliteit (e-SWF).

Door gebruikmaking van deze functionaliteit werd tussen de Rijksmedewerkers en de partners van buiten de Rijksoverheid (in casu: de niet bij de Rijksoverheid werkzame leden van de commissie van toezicht) met inachtneming van de wettelijke regeling ter bescherming van privacygegevens en ten behoeve van de wettelijk bepaalde taakopdracht op digitale wijze informatie gedeeld van vertrouwelijke gegevens.

Door de niet bij de Rijksoverheid werkzame leden van de commissie werd een aantal malen hinder ondervonden in het verkrijgen van toegang tot de Samenwerkingsfunctionaliteit.

Deze (ook landelijk gekende) problematiek werd door de Landelijke Klankbordgroep schriftelijk onder de aandacht gebracht bij de hoofddirecteur van de Dienst Justitiële inrichtingen.

### 3. De maandcommissaris.

Op basis van het bepaalde in artikel 17 van de Penitentiaire maatregel trad één van de leden van de commissie van toezicht volgens een vastgesteld rooster en bij toerbeurt op als maandcommissaris. De bezoeken van de maandcommissaris aan de penitentiaire inrichting Haaglanden vonden ten minste tweemaal per maand plaats.

De maandcommissarissen spraken (telkens) met gedetineerden in het PPC en het JCvSZ naar aanleiding van een door hen ingevuld verzoekbriefje of werden tijdens de bezoeken aan de afdelingen aangesproken door gedetineerden die geen verzoekbriefje hadden ingevuld.

Tevens bestond er regelmatig contact tussen de maandcommissaris en het inrichtingspersoneel.

Waar mogelijk bemiddelde de maandcommissaris in grieven tussen de gedetineerde en de directie, hetgeen in voorkomende gevallen kon leiden tot oplossing van het (gestelde) probleem en tot intrekking van een eventueel ingediende klacht.

Na afloop van het bezoek deden de maandcommissarissen steeds verslag van hun bevindingen en bespraken de bevindingen (voor zover nodig of desgevraagd) in de maandelijkse vergadering met de overige leden van de commissie van toezicht en de inrichtingsdirectie.

Enkele onderwerpen, die naar aanleiding van een bezoek van de maandcommissaris in de maandelijkse vergadering met de inrichtingsdirectie werden besproken, waren:

- BAD/inkomstenafdeling (vermissing van goederen);
- dagprogramma, waaronder uitval van activiteiten;
- verstrekking van maaltijden;
- vrijheden- en verlofbeleid;
- arbeid, waaronder de betaling van arbeidsloon;
- (voorgenomen) beslissingen tot ondergaan van een niet vrijwillige geneeskundige behandeling.

Daarnaast bezocht de maandcommissaris (veelal in afzondering verblijvende) gedetineerden in verband met (voorgenomen) beslissingen tot toediening van een onvrijwillig geneeskundige behandeling (dwangbehandeling, als omschreven in artikel 46d, onder a of b van de Penitentiaire beginselenwet), waarbij de betrokken gedetineerde werd gewezen op diens rechtspositie en de eventueel door hem te volgen procedure.

Tijdens het verslagjaar werd 68 maal besloten tot (verlenging van) het ondergaan van onvrijwillige geneeskundige behandeling, te weten:

- 29 maal beslissing als bedoeld in artikel 46d, aanhef en onder a Penitentiaire beginselenwet;
- 39 maal beslissing als bedoeld in artikel 46d, aanhef en onder b Penitentiaire beginselenwet.

Hierbij dient te worden opgemerkt dat een aantal gedetineerden in het jaar 2020 meermalen een dwangbehandeling heeft (moeten) ondergaan.

Tevens werd door de maandcommissaris tijdens de bezoeken kennisgenomen van de registratie van beslissingen tot oplegging van disciplinaire straffen of tot afzondering en beperking van vrijheden van gedetineerden.

#### 4. Vergaderingen van de commissie van toezicht met de directie van de inrichting.

De commissie van toezicht vergaderde in 2020 negenmaal met de directie van de penitentiaire inrichting. Deze vergaderingen verliepen in een plezierige, open en zo nodig positief kritische sfeer. Als gevolg van getroffen landelijke COVID-19 maatregelen werd niet vergaderd in de maanden maart, april en mei 2020.

Vaste agendapunten tijdens de vergaderingen waren:

- Opening;
- Notulen;
- Mededelingen van de commissie van toezicht;
- Ingekomen stukken;
- Verslag maandcommissaris;
- Verslag van de directie;
- Rondvraag.

De directie deed telkens open verslag van alle ontwikkelingen en bijzondere voorvallen en beantwoordde op transparante wijze de vragen van de leden van de commissie van toezicht. Tevens werden op de vergaderingen de bevindingen en verslagen van de maandcommissaris besproken en werden relevante of vermeldenswaardige uitspraken van de beklagcommissie en van de beroepscommissie van de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming besproken (RSJ) en zonodig toegelicht.

Incidenteel en desgevraagd werd door de directie verslag gedaan van de voortgang van de geplande nieuwbouw van het JCvSZ en het PPC. Deze nieuwbouw betreft tevens een uitbreiding van de totale opnamecapaciteit.

#### 5. De beklagcommissie.

In het verslagjaar 2020 werden 333 klagschriften ingeschreven door het secretariaat.

In voorkomende gevallen van onbevoegdheid van de commissie van toezicht werden ingekomen poststukken doorgestuurd naar het hoofd (Zorg) van de medische dienst van de inrichting, naar commissies van toezicht bij elders gevestigde penitentiaire inrichtingen, naar de selectiefunctionaris of naar de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming.

Ten behoeve van de registratie en voortgangsadministratie van de klachten werd gebruik gemaakt van het KLAVER-registratiesysteem. Dit is een systeem dat door de secretariaten van alle commissies van toezicht wordt gebruikt. KLAVER is een afkorting van KLAchten Verwerken En Rapporteren.

In het verslagjaar hield de beklagcommissie 22 maal in meervoudige samenstelling volgens een vastgesteld rooster en om de twee weken zitting, afwisselend op maandagochtend en donderdagmiddag. Een lid van de commissie van toezicht met een juridische opleiding fungeerde telkens als voorzitter van de beklagcommissie.

De beklagzittingen vonden zowel fysiek in de gebouwen van het PPC en het JCvSZ als telefonisch plaats.

Op de beklagzittingen liet de inrichtingsdirecteur zich vertegenwoordigen door de juridisch medewerkers van de inrichting, te weten de heer B.A. Monsanto en mevrouw N.A.M. Müller.

Voorts werden in voorkomende gevallen klachten op voet van artikel 64, lid 1 van de Penitentiaire beginselenwet (op schriftelijke wijze en door de voorzitter van de beklagcommissie) afgedaan waarbij op de klacht werd beslist zonder klager en directie te horen.

Gelet op de bijzondere doelgroep (in casu gedetineerden die na een gestelde gedragskundige diagnose van aanwezigheid van één of meer stoornissen door de selectiefunctionaris in het PPC waren geplaatst danwel gedetineerden met een relatieve korte verblijfsduur in het JCvSZ) werd door de beklagcommissie op schriftelijke wijze uitspraak gedaan op ingediende klachten.

In de uitspraken van de beklagcommissie werden de directeur en de klager telkens schriftelijk gewezen op de in artikel 69, lid 1 van de Penitentiaire beginselenwet bepaalde wijze waarop, en de termijn waarbinnen, beroep tegen de uitspraak kon worden ingesteld bij de beroepscommissie van de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (RSJ).

Ter beklagzitting(en) werden klagers in groeiende mate bijgestaan door advocaten en werden zij in de gevallen waarin zij de Nederlandse taal niet of onvoldoende machtig waren steeds gehoord door (telefonische) tussenkomst van een beëdigde/erkende tolk.

Tevens hoorde de beklagcommissie op voet van artikel 65, lid 4 van de Penitentiaire beginselenwet, op verzoek van de commissies van toezicht, verbonden aan elders gevestigde penitentiaire inrichtingen, de in de penitentiaire inrichting Haaglanden verblijvende gedetineerden op klachten die bij deze verzoekende commissies waren ingediend.

In het verslagjaar werden door de beklagcommissie ter beklagzitting(en) 36 rogatoire verzoeken behandeld.

De bij de commissie van toezicht ingediende klachten werden volgens de door de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) vastgestelde systematiek door de beklagcommissie ingeschreven, behandeld en afgedaan.

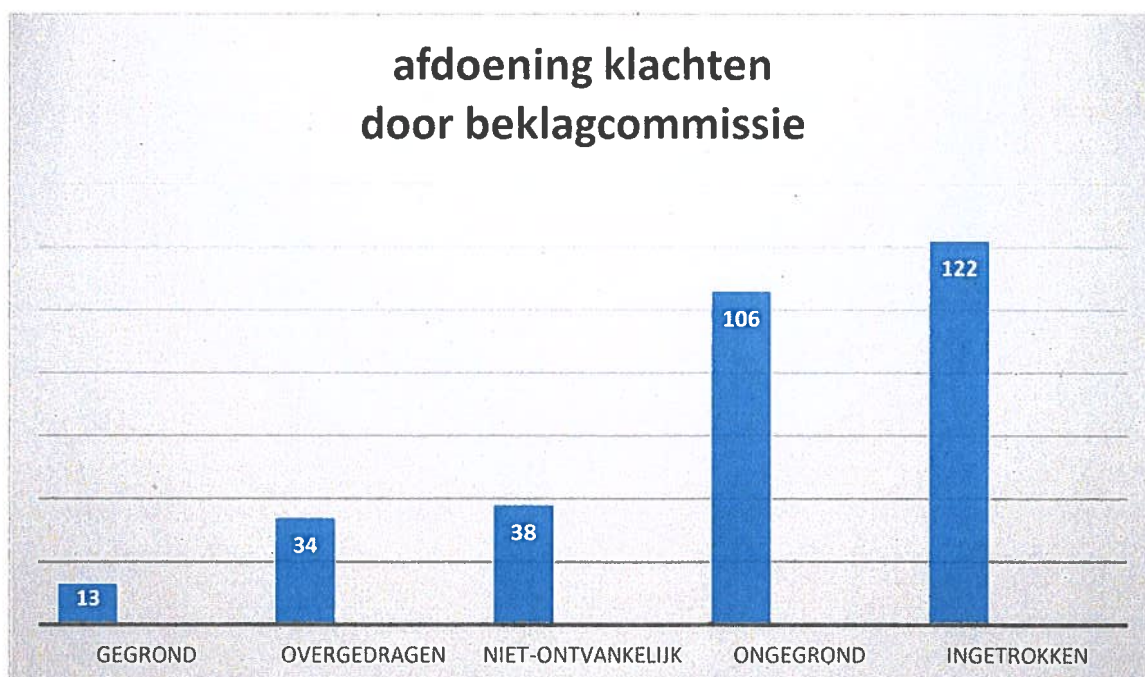
Volgens deze systematiek wordt onder een klacht verstaan:

*“een door de commissie van toezicht ontvangen schrijven, waarin door een klager die zich tot die commissie wendt een beslissing van (de beklagcommissie uit) die commissie wordt gevraagd op een in dat schrijven omschreven feit of omstandigheid.*

*Hierbij geldt dat meerdere onderwerpen waarover wordt geklaagd als afzonderlijke klachten worden aangemerkt en dat een schrijven houdende klacht van meerdere klagers als één klacht wordt aangemerkt, en wel van de eerste ondertekenaar van het schrijven”.*

De bij de beklagcommissie ingediende klachten werden afgedaan volgens onderstaande grafiek. Als gevolg van overplaatsing of in vrijheidstelling van gedetineerden waren per 1 maart 2021 een aantal klachten nog niet afgedaan.

Na bemiddeling door de maandcommissaris werden overigens 32 klachten door klagers ingetrokken.



## **6. Vermeldenswaardigheden.**

Het verslagjaar 2020 kenmerkte zich door vele beperkingen in de penitentiaire inrichting Haaglanden als gevolg van de landelijke maatregelen ter voorkoming van verdere verspreiding van het coronavirus (COVID-19).

Als gevolg van deze maatregelen werden ingrijpende beperkingen in de dagelijkse gang van zaken van gedetineerden in de inrichting opgelegd.

Tevens was hierbij sprake van uitval van personeel vanwege ziekte of verplichte quarantaine bij verdenking van COVID-19 besmetting, alsmede inperking van dagprogrammaonderdelen en vertraging van detentiefasering en behandeling van gedetineerden.

Het avond- en dagprogramma werd substantieel ingekort of (in sommige gevallen) tijdelijk geschrapt. De uitval van de bezoekenmomenten werd zoveel als mogelijk gecompenseerd door de verstrekking van telefoonkaarten aan gedetineerden. Tevens werden de mogelijkheden tot communicatie via elektronische middelen (i-pads) onderzocht en ingezet.

Met ingang van 1 juli 2020 werden op voorzichtige wijze en onder strikte voorwaarden wederom bezoekers tot de inrichting toegelaten.

In het JCvSZ werd de parterre ingericht als quarantaine-afdeling voor gedetineerden met een verdenking van besmetting met het COVID-19 virus.

Na meldingen van mogelijke uitbraak en/of besmetting van het corona-virus werden er, ook als gevolg van landelijke maatregelen, geen reguliere vergaderingen van de commissie van toezicht en de inrichtingsdirectie gehouden in de maanden maart, april en mei 2020.

De maandcommissarissen hebben in 2020, ondanks de gebleken beperkingen, de hun wettelijk opgedragen werkzaamheden telkens kunnen uitvoeren. Zij hebben gedetineerden tevens in het kader van de dwangbehandelingen kunnen blijven bezoeken.

De beklagzittingen werden gehouden met inachtneming van de voorgeschreven fysieke afstand tussen partijen en de beklagcommissie, doch werden vanaf 23 november 2020 via telefonische verbinding op luidsprekerstand georganiseerd.

Bij deze telefonisch gehouden beklagzittingen bevonden de leden van de beklagcommissie zich in het paleis van justitie en de klager en de vertegenwoordiger van de directie zich in de inrichting.

De rechts- en taakkundige bijstand van klagers door advocaten en tolken werd ter beklagzitting in voorkomende gevallen (op telefonische wijze en met instemming van betrokkenen) steeds gewaarborgd.

## **7. Cursussen / bijeenkomsten / contacten.**

Door de landelijke COVID-19 maatregelen werden bijeenkomsten en contacten tot een minimum beperkt.

Op 9 september 2020 waren de voorzitter en de secretaris van de commissie van toezicht aanwezig bij een gesprek met drie leden van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugdbescherming (IGJ).

Bij dit gesprek waren voorts twee leden van de ondernemingsraad aanwezig.

De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugdbescherming bracht op 23 september 2020 een toezichtbezoek aan de inrichting in het kader van toezicht op drang- en dwangprocedures.

Er werden door de voorzitter, de leden en de secretaris van de commissie van toezicht geen cursussen gevolgd.